



**ICHKI ISHLAR ORGANLARI TOMONIDAN TRANSPORT
VOSITALARIGA EKOSTIKERLAR JORIY QILISHNING O'ZIGA XOS
XUSUSIYATLARI VA HUQUQIY-AMALIY YONDASHUVLAR**

Abdullayev Fayzulla Abduqodir o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi mustaqil izlanuvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20791040>

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida avtotransport vositalarining atmosfera havosiga zararli ta'sirini kamaytirish maqsadida ichki ishlar organlari tomonidan "Ekologik transport" tizimini joriy etishning huquqiy va amaliy xususiyatlari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Ekostikerlarni berish, avtomobillarning toifalarini avtomatlashtirilgan tarzda hamda diagnostika tekshiruvlari orqali aniqlash, shuningdek, ekologik zonalarni tashkil etish jarayonida Yo'l harakati xavfsizligi xizmatining roli yoritilgan.

Kalit so'zlar: ekostiker, ichki ishlar organlari, ekologik transport, atmosfera havosi, diagnostika tekshiruvi, zaharli gazlar, ekologik zona, kompensatsiya to'lovi, avtomatlashtirilgan tizim.

**CERTAIN ISSUES OF INTRODUCING ECO-STICKERS FOR
VEHICLES BY INTERNAL AFFAIRS BODIES AND LEGAL-PRACTICAL
APPROACHES**

Annotation: This article scientifically and theoretically analyzes the legal and practical features of introducing the "Ecological transport" system by internal affairs bodies to reduce the harmful impact of vehicles on atmospheric air in the Republic of Uzbekistan. The role of the Road Traffic Safety Service in issuing eco-stickers, determining vehicle categories through automated systems and diagnostic checks, and establishing ecological zones is highlighted.





Keywords: eco-sticker, internal affairs bodies, ecological transport, atmospheric air, diagnostic check, toxic gases, ecological zone, compensation payment, automated system.

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ВНЕДРЕНИЯ ЭКОСТИКЕРОВ ДЛЯ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ ОРГАНАМИ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ И ПРАВОВЫЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ

Аннотация: В данной статье научно-теоретически проанализированы правовые и практические особенности внедрения системы «Экологический транспорт» органами внутренних дел в целях снижения вредного воздействия автотранспорта на атмосферный воздух в Республике Узбекистан. Освещена роль Службы безопасности дорожного движения в выдаче экостикеров, определении категорий автомобилей с помощью автоматизированных систем и диагностических проверок, а также в создании экологических зон.

Ключевые слова: экостикер, органы внутренних дел, экологический транспорт, атмосферный воздух, диагностическая проверка, токсичные газы, экологическая зона, компенсационная выплата, автоматизированная система.

Bugungi kunda shahar infratuzilmasining jadal rivojlanishi va avtomobillashuv darajasining keskin o'sishi atmosfera havosining ifloslanishiga sabab bo'layotgan asosiy omillardan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida mazkur muammoni hal etish maqsadida hukumat miqyosida muhim qadamlar tashlanmoqda. Xususan, Vazirlar Mahkamasining qaroriga asosan respublikada transport vositalaridan chiqayotgan zaharli gazlarni nazorat qilish va ularni ekologik toifalarga ajratishni ko'zda tutuvchi "Ekologik transport" tizimi joriy etilmoqda[cite: 1]. Mazkur tizim birinchi bosqichda 2026-yil 1-yanvardan boshlab Toshkent shahrida o'z ishini boshlaydi[cite: 1].





Ushbu tizimning ijrosini ta'minlash bevosita Ichki ishlar vazirligi (IIV) Jamoat xavfsizligi departamenti Yo'l harakati xavfsizligi xizmati zimmasiga yuklatilgan[cite: 1]. Tizim doirasida avtotransport vositalari ajratib chiqaradigan ifloslantiruvchi moddalar miqdoriga qarab "yashil", "sariq" va "qizil" stikerlar orqali tegishli "toza", "o'rta" va "zararli" toifalarga ajratilishi belgilangan[cite: 1]. Avtomobillarning toifasi ularning "Yevro" (va unga muqobil) standartlariga muvofiq, "Avtomotransport hisobi" elektron moduli orqali avtomatik tarzda shakllantiriladi[cite: 1].

"Ekologik transport" tizimining o'ziga xos huquqiy va amaliy xususiyatlaridan biri shundaki, u aholi uchun byurokratik to'siqlarni minimallashtirishga qaratilgan. Agar avtomobilning ishlab chiqaruvchi tomonidan berilgan ekologik sinfi tasdiqlangan bo'lsa, ushbu transport vositasiga diagnostika tekshiruvlarisiz tegishli ekostiker beriladi[cite: 1]. Ekologik sinfini aniqlash imkoni bo'lmagan transport vositalari esa IIV tuzilmasidagi ekologik operatorlar tomonidan maxsus o'lchov vositalari orqali bepul diagnostika tekshiruvdan o'tkaziladi[cite: 1]. Murojaatchilar yengillik yaratish maqsadida Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali orqali ariza topshirib, BHMning atigi 5 foizi miqdoridagi pochta xarajati to'lovi orqali stikerni uylariga buyurtma qilishlari mumkin[cite: 1].

Shu bilan birga, atrof-muhitni muhofaza qilishni yanada kuchaytirish maqsadida shaharlarda havo sifatini doimiy monitoring qilib boruvchi datchiklar yordamida dinamik elektron ekologik xarita yuritiladi va shu asosda "ekologik zonalar" tashkil etiladi[cite: 1]. "O'rta" va "zararli" toifadagi (mos ravishda sariq va qizil stikerli) avtotransport vositalarining mazkur zonalarida harakatlanishi ruxsatnomasiz taqiqlanadi[cite: 1].

Yo'llarda bu cheklovni bildirish uchun yangi dizayndagi 3.35 yo'l belgisi (Ekologik zona hududida "o'rta" va "zararli" ekologik toifalarga ega avtotransport vositalari harakatlanishi taqiqlangan) joriy etilmoqda[cite: 1]. Ushbu taqiqqa





qaramay, zonada harakatlanish istagida bo'lgan haydovchilar ekologik kompensatsiya to'lashlari shart: "o'rta" toifa uchun BHMning 1 baravari, "zararli" toifa uchun esa BHMning 3 baravari miqdorida bir yillik ruxsatnoma to'lovi belgilangan[cite: 1].

Biroq, avtomobil diagnostikasidan o'tmasdan, faqat ma'lumotlar bazasiga asoslanib onlayn "yashil" stiker berilishi reallikda texnik jihatdan nosoz (masalan, katalizatori olib tashlangan) transport vositalarining ekologik toza zonalarida harakatlanishiga olib kelishi kabi amaliy kamchiliklarni ham yuzaga chiqarishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, respublikamizda ichki ishlar organlari tomonidan transport vositalarini ekologik nazorat qilish tizimini yanada takomillashtirish maqsadida quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

Birinchidan, "Avtomototransport hisobi" elektron tizimining monitoring funksiyalarini kengaytirib, faqatgina avtomobil yili emas, balki majburiy yillik texnik ko'rik natijalari ham onlayn ekostiker berish mezoniga kiritilishi lozim;

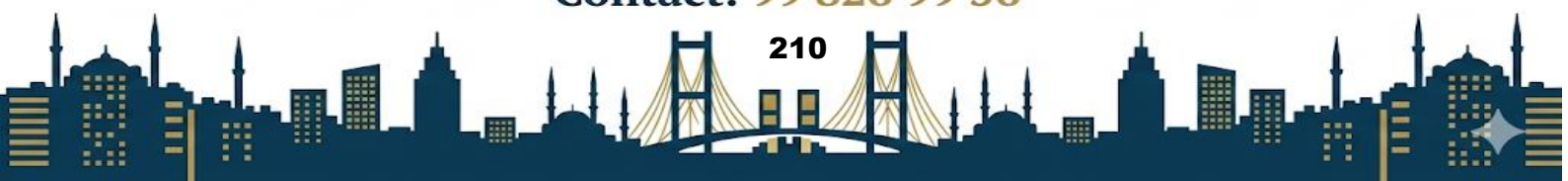
Ikkinchidan, yo'llarda harakatlanayotgan avtomobillardan chiqayotgan qoldiq gazlarni harakat davomida masofadan (optik datchiklar yordamida) o'lchaydigan aqlli intellektual kameralar tarmog'ini joriy qilish, bu orqali inson omilisiz huquqbuzarliklarni avtomatik qayd etish tizimini shakllantirish;

Uchinchidan, "qizil" toifaga tushib qolgan eski avtomobillarni davlat yoki avtomobil ishlab chiqaruvchi kompaniyalar tomonidan qisman subsidiyalash orqali utilizatsiya qilishning yangi, iqtisodiy jihatdan jozibador huquqiy mexanizmlarini ishlab chiqish.

Ushbu yondashuvlarning amaliyotga chuqur tatbiq etilishi transport vositalari bilan bog'liq havo ifloslanishining ildizlarini barvaqt qirqishga va shaharlarimizda jamoat salomatligi xavfsizligini kafolatlashga xizmat qiladi.

REFERENCES

Contact: 99 826 99 56





SCIENTIFIC CONFERENCE OPEN PROCEEDINGS

Global Academic Knowledge Repository



1. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Avtotransport vositalarining atmosfera havosiga zararli ta’sirini kamaytirish maqsadida “Ekologik transport” tizimini joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori (750-son). Toshkent sh., 2025-yil 28-noyabr.
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Maxsus elektron tizim orqali ruxsat etish xususiyatiga ega ayrim hujjatlarni berish tartib-taomillari to‘g‘risidagi yagona nizom" (86-son). 2022-yil 22-fevral (2025-yil kiritilgan o'zgartirishlar bilan).
3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Yo‘l harakati qoidolari" (172-son). 2022-yil 12-aprel (2025-yil kiritilgan o'zgartirishlar bilan).

Contact: 99 826 99 56

